

ЗАКОН
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Члан 1.

У Закону о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр.72/09 и 52/11), у члану 3. став 1. тачка 2) после речи: „потребама“ додаје се реч: „сваког“.

У ставу 1. тачка 5) бришу се речи: „без препрека за промене, настављање и употпуњавање образовања“.

У ставу 2. тачка 2) после речи: „разноврсне облике сарадње са“ додају се речи: „институцијама тржишта рада и“.

У ставу 3. постојећа тачка 4) мења се и гласи:

„4) могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју и инвалидитетом, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, болесна деца, ученици и полазници остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења.“

После тачке 4) додају се нове тач. 4), 5) и 6) које гласе:

„5) смањењу стопе осипања из система образовања и васпитања, посебно особа из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, особа са сметњама у развоју и инвалидитетом и других особа са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног образовања;

б) каријерном вођењу и саветовању запослених, ученика и полазника усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном, професионалном и сваком другом смислу; “

Члан 2.

У члану 4. став 1. тачка 1. брише се реч: „ученика“ и додаје се реч: „појединца“.

У ставу 1. тачка 2. после речи: „техничке,“ додају се речи: „финансијске писмености“.

У ставу 1. тачка 5. после речи: „животу“ додају се речи: „ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва“.

У ставу 1. тачка 9. после речи: „занимања“ додају се речи: „потребама тржишта рада“.

У ставу 1. тачка 13. бришу се речи: „права на различитост и бризи за друге“.

У ставу 1. тачка 15. бришу се речи: „и уважавање различитости“.

У ставу 1. додаје се нова тачка 16. која гласи:

„16. повећање образовног нивоа становништва и развој Републике Србије као државе засноване на знању.“

Члан 3.

У члану 5. став 2. тачка 1. брише се реч: „и“ а после речи: „изграђују“ додају се речи: „и надограђују“.

У ставу 2. тачка 2) мења се и гласи:

„2) овладају потребним знањима и вештинама потребним за укључење у свет рада;“

У ставу 2. тачка 9) реч: „науку“ замењује се речима: „научна знања“.

Члан 4.

У члану 8. став 2. тачка 1) речи: „у складу са Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење 97/08 и 44/10)“ замењују се речима: „по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године.“

Додаје се нови став 5. који гласи:

„Програм за стицање образовања из става 4. овог члана реализује високошколска установа у оквиру акредитованог студијског програма или као програм образовања током читавог живота, у складу са прописима којим се уређује високо образовање.“

Постојећи ст. 5. и 6. постају ст. 6. и 7.

Члан 5.

У члану 14. став 1. тачка 5) подтачка (2) после речи : „васпитача“ додају се речи: „и стручног сарадника“.

У ставу 1. тачка 8) после речи „уџбеницима“ дојаје се реч „и“, а после речи „доноси план уџбеника“ бришу се речи: „и предлаже министру одобравање уџбеника и наставних средстава“

У ставу 1. додаје се нова тачка 9) која гласи:

„прати, анализира и даје препоруке за смањење осипања деце и ученика из образовног система и утврђује предлоге мера за наставак образовања особа које су напустиле систем“.

Постојеће тач. 9) и 10) постају тач. 10) и 11).

Члан 6.

У члану 16. став 1. тачка 3) подтачка (9) брише се.

Подтачка (10) постаје подтачка (9).

У ставу 1. додаје се нова тачка 4) која гласи:

„утврђује постојање потребе за новим уџбеницима и доноси план уџбеника и наставних средства за стручне предмете“.

Постојеће тач. 4) и 5) постају тач. 5) и 6).

У ставу 1. додаје се нова тачка 7) која гласи:

„прати, анализира и даје препоруке за смањење осипања деце и ученика из образовног система и утврђује предлоге мера за наставак образовања особа које су напустиле систем;“.

Постојеће тач. 6), 7) и 8) постају тач. 8), 9) и 10).

Члан 7.

У члану 19. став 1. тачка 5) мења се и гласи:

„5) предлагање министру одобравања уџбеника и наставних средстава;“.

Члан 8.

У члану 23. бришу се речи: „из своје делатности,“, реч „стручњака“ замењује се речима „компетентног лица“, а после речи: „установе“, додаје се реч „искључиво“.

Члан 9.

После члана додаје се назив члана „2А Агенција за образовање и васпитање“ и нови члан 24а који гласи:

„Члан 24а

Ради праћења испуњења општих принципа и циљева, остварења стратешких праваца развоја и унапређења целокупног система образовања и васпитања, Република Србија оснива Агенцију за образовање и васпитање (у даљем тексту: Агенција).

Агенција има својство правног лица.

Права и дужности оснивача Агенције обавља Влада.

На рад и обављање делатности Агенције примењују се прописи о јавним агенцијама.

Рад Агенције финансираће се у целини или претежно од цене коју плаћају корисници услуга. “

Члан 10.

У члану 27. став 3. после речи: „у развоју“ додају се речи: „као и школа која има одељења ученика са сметњама у развоју, “

Члан 11.

У члану 28. ст. 3. и 4. мењају се и гласе:

„Установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе може да буде наставна база високошколске установе – вежбаоница, у складу са законом.

Листу вежбаоница из става 3. овог члана, на основу спроведеног јавног конкурса, решењем утврђује министар.“

Члан 12.

У члану 29. став 8. мења се и гласи: „Акт о мрежи средњих школа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе доноси Влада, на основу критеријума које утврди.“

Члан 13.

У члану 44. став 4. речи: „министар надлежан за послове људских права“ замењују се речима: „орган надлежан за припрему прописа о људским и мањинским правима“.

Члан 14.

У члану 55. став 3. тачка 5) број: „10“ замењује се бројем: „11“.

Члан 15.

У члану 60. став 9. број: „7“ замењује се бројем: „8“.

У ставу 10. број: „8“ замењује се бројем: „9“.

Члан 16.

У члану 63. став 2. тачка 10) после речи: „супротно закону,“ додају се речи: „посебном колективном уговору“.

Додаје се нова тачка 11) која гласи:

„је правноснажном судском пресудом поништена као незаконита одлука директора, донета у дисциплинском поступку и ако је установа обавезана на накнаду штете у износу који може угрозити редовно пословање школе.“.

Члан 17.

У члану 72. додаје се нови став 2. који гласи:

„Структура наставних планова и програма образовања и васпитања одраслих уређује се посебним законом.“.

Постојећи ст. 2, 3, 4, и 5. постају ст. 3, 4, 5 и 6.

Члан 18.

Назив члана 77. мења се и гласи: „Индивидуални образовни план“

Члан 77. мења се и гласи:

„За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета, односно ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика ~~са изузетним способностима.~~

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета, односно ученика.

ИОП се израђује према образовно-васпитним потребама детета, односно ученика и може да буде заснован на:

1) прилагођеном наставном програму (ИОП 1) у коме се прецизно планира циљ пружања подршке која се односи на:

(1) прилагођавање и обогаћивање простора, опреме и других услова у установи;

(2) прилагођавање метода рада, уџбеника и других наставних средстава;

(3) активности и њихово трајање током планираног распореда наставе и других облика образовно-васпитног рада;

(4) лица која пружају подршку детету, односно ученику;

2) по измењеном наставном програму (ИОП 2) у коме се, осим садржаја из става 4. тачке 1) овог члана, прецизно планира прилагођавање:

(1) општих исхода образовања и васпитања;

(2) посебних стандарда постигнућа ученика;

(3) садржаја наставних програма за један, више или за све предмете.

3) обogaћен и проширен наставни програм (ИОП 3) који се примењује за дете, односно ученика са изузетним способностима.

Доношењу ИОП-а 2, претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а 1, као и мишљење интересорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, односно ученику.

Изузетно, за ученика који образовање стиче остваривањем ИОП-а 2, осим наставног програма, може да се измени и наставни план, на основу мишљења интересорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, односно ученику.

ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог стручног тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке детету, односно ученику (у даљем тексту: Тим).

Тим у предшколској установи чине васпитач, стручни сарадник, сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама детета и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ детету, на предлог родитеља, односно старатеља.

Тим у школи чини наставник разредне наставе, односно наставник предметне наставе, одељењски старешина, стручни сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама ученика и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ ученику, на предлог родитеља, односно старатеља.

Родитељ, односно старатељ даје сагласност на спровођење ИОП-а, у складу са законом.

У првој години уписа у установу, ИОП се доноси и вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године.

Спровођење ИОП-а прати Министарство, у складу са овим законом.

Ближа упутства за утврђивање права на ИОП, његову примену и вредновање доноси министар.“

Члан 19.

У члану 80. став 4. број „1.“ замењује се бројем „2.“.

Члан 20.

У члану 91. став 2. бришу се речи: „(у даљем тексту: полазник)“.

Додаје се став 4. који гласи: „Узраст лица које стиче основно и средње образовање и васпитање по програму за одрасле уређује се посебним законом.“

У ставу 6. речи: „полазници или групе полазника“ замењују се речима: „ванредни ученици – лица старија од 17 година из става 2. овог члана“.

Постојећи ст. 4, 5. и 6. постају ст. 5, 6. и 7.

Члан 21.

Назив члана 92. мења се и гласи: „Настава у иностранству“

У члану 92. став 1. мења се и гласи:

„За децу и ученике који привремено или стално бораве у иностранству, а пореклом су из Републике Србије **може да се** организује ~~ее~~ настава на српском језику, по посебном програму.“

Додаје се нови став 2. који гласи:

„Наставници који реализују наставу у иностранству бирају се на јавном конкурс.“

Постојећи став 2. постаје став 3.

Члан 22.

У члану 98. додаје се став 6. који гласи:

„Изузетно, детету се може одложити упис за годину дана од стране педагога и психолога, а на основу мишљења интерресорне комисије, које садржи доказе о потреби одлагања и предлог мера додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету у периоду до поласка у школу.“

У досадашњем ставу 10. Који постаје став 11. тачка 2) мења се и гласи: „упис детета у школу након годину дана, уз похађање припремног предшколског програма.“

Постојећи ст. 6.-19. постају ст. 7.-20.

Члан 23.

У члану 100. став 2. бришу се речи: „у складу са прописом“

У ставу 3. речи: „Дете и ученик држављанин неке од европских земаља“ замењују се речима: „Дете радника страног држављанина“.

Члан 24.

У члану 102. став 1. речи: „надлежног савета“ замењују се речима: „комисије за стручну оцену квалитета уџбеника“.

~~Бришу се постојећи ст. 3. и 7., а постојећи ст. 4, 5 и 6. постају ст. 3, 4 и 5.~~

Члан 25.

У члану 107. додаје се нови став 6. који гласи:

„Изузетно, уколико је недељни фонд часова наставног предмета један час, ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту.“

Постојећи ст. 6. и 7. постају ст. 7. и 8.

Члан 26.

У члану 113. став 3. додаје се нова тачка 9) која гласи:

„9) учестало чињење лакших повреда обавеза у току школске године.“

У ставу 4. речи: „тачка 8)“ замењују се речима: „тач. 8) и 9)“.

Члан 27.

У називу члана 117. после речи: „педагошки“ додају се речи: „и андрагошки“.

У члану 117. додају се нови ст. 4. и 5. који гласе:

„Андрагошки асистент пружа подршку одраслима за укључивање у систем образовања и помоћ у отклањању тешкоћа у току образовања, у остваривању индивидуализованог програма, додатној и допунској настави; помоћ наставницима и стручним сарадницима у остваривању програма образовања; сарађује са социјалним партнерима у јединици локалне самоуправе ради остваривања права одраслих, а посебно из осетљивих друштвених и посебних циљних група за укључивање у образовни процес и стицање образовања.

Одредбе овог закона којим се уређује педагошки асистент, сходно се односе и на андрагошког асистента.“

Постојећи ст. 4, 5. и 6. постају ст. 6, 7. и 8.

Члан 28.

У члану 120. став 1. додаје се нова тачка 5) која гласи:

„5) зна језик на коме се остварује образовно-васпитни рад.“.

Брише се став 2.

У постојећем ставу 3. речи: „ст. 1. и 2. “замењују се речима: „става 1.“.

У постојећем ставу 4. **после речи и бројева: „из става 1. тач. 1)“ уместо везника „и“ ставља се запета, а после броја 4) додаје се „и 5)“ и бришу се речи: „и става 2.“.**

У постојећем ставу 5. речи: „ст. 1. и 2. “замењују се речима: „става 1.“, а на крају става додају речи: „на захтев директора.“.

Постојећи ставови 3. 4. и 5. постају ставови 2, 3. и 4.

Члан 29.

У члану 121. на крају става 4. после речи: „праксом“ додају се речи: „стеченом после специјалистичког, односно мајсторског испита“.

У ставу 6. бришу се речи: „када се образовно-васпитни рад остварује на језику националне мањине“.

У ставу 7. бришу се речи: „у школи у којој се образовно-васпитни рад остварује на језику националне мањине“, а речи: „националне мањине“ и замењују се речима: „на коме се остварује образовно-васпитни рад“.

Став 10. брише се реч: „Изузетно,“.

Став 11. после речи: „педагошког“ додају се речи: „односно андрагошког“, а после речи: „за педагошког“ додају се речи: „односно андрагошког“.

Став 13. мења се и гласи:

„Степен и врсту образовања наставника верске наставе у школи, на предлог традиционалних цркава и верских заједница, по прибављеном мишљењу органа надлежног за послове односа са црквама и верским заједницама, прописује министар.“

Додају се нови ст. 14, 15. и 16. који гласе:

„Када је образовање стечено у отцепљеној бившој републици СФРЈ до 27. априла 1992. године, или у Црној Гори до 16. јуна 2006. године, а његова врста не одговара врсти која је прописана у складу са чланом 121. став 11. овог закона, министар, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује да ли је њена врста одговарајућа за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника.

Када је образовање стечено у систему војног школства, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује министар.

Када је образовање стечено у иностранству, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, на основу акта о признавању стране високошколске исправе и мишљења одговарајуће високошколске установе, утврђује министар.“

Члан 30.

Члан 128. мења се и гласи:

„Лиценца се одузима наставнику, васпитачу и стручном сараднику:

1) који је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело против: насиља у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвњење, примања или давања мита, против полне слободе, правног саобраћаја и човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију;

2) коме је престао радни однос због повреде забране из чл. 44. до 46. овог закона;

3) коме је једанпут суспендована лиценца у складу са чланом 127. овог закона, а стекли су се услови за нову суспензију.

Установа је у обавези да пре доношења решења о отказу уговора о раду, које је основ за одузимање лиценце, обавести надлежну инспекцију, ради обављања поступка инспекцијског надзора.

Лиценца се сматра одузетом наредног дана од дана престанка радног односа наставника, васпитача и стручног сарадника.

Решење министра о одузимању лиценце из става 1. овог члана, коначно је у управном поступку.

Лице коме је одузета лиценца- нема право на њено поновно издавање нити на рад у установи.

Одузета лиценца враћа се Министарству преко установе.

Установа има обавезу да одмах достави Министарству коначно решење о отказу уговора о раду које је основ за одузимање лиценце и записник о извршеном инспекцијском надзору.“

Члан 31.

У називу члана 130. бришу се речи: „на основу конкурса“.

У члану 130. став 1. после речи: „на основу“ додају се речи: „преузимања запосленог у установи чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и“.

Додаје се нови став 2. који гласи:

„Пријем у радни однос на неодређено време на основу конкурса може се извршити тек уколико се није могло извршити преузимање запосленог.“

У постојећем ставу 3. бришу се речи: „У року од осам дана од дана добијања резултата провере директор прибавља мишљење органа управљања.“.

У постојећем ставу 4. речи: „мишљења органа управљања“ замењују се речима: „резултата провере психофизичких способности“.

Постојећи ст. 2, 3, 4, 5, 6. и 7 постају ставови 3, 4, 5, 6, 7. и 8.

Члан 32.

У члану 136. став 5. после речи: „школске године“ додају се речи: „и овај рад се“, а речи: „не сматра прековременим радом.“ замењују се речима: „сматра радом преко пуне норме часова“.

Члан 33.

У члану 144. додаје се нови став 2. који гласи:

„Наставнику, васпитачу или стручном сараднику престаје радни однос на крају школске године у којој наврши 40 година стажа осигурања или 65 година живота.“.

Члан 34.

У члану 150. став 1. тачка 1) речи: „дипломирани правник – мастер или дипломирани правник који је стекао високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године“ замењују се речима: „лице са завршеним основним академским и мастер академским студијама из области правних наука или дипломирани правник са стеченим образовањем на основним студијама у трајању од најмање четири

године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године.
“

У ставу 3. бришу се речи: „начин провере савладаности програма, образац уверења о савладаном програму“.

Члан 35.

У члану 152. став 1. брише се тачка 4), а постојећа тачка 5) постаје тачка 4).

У ставу 5. после речи: „о положеном испиту,“ додају се речи: „накнаду за рад чланова комисије“, а бришу се речи: „начин провере савладаности програма, образац уверења о савладаном програму стручног усавршавања“.

Члан 36.

У члану 161. став 1. речи и бројеви: „30.000 до 500.000“ замењују се речима и бројевима: „100.000,00 до 1.000.000,00“.

У ставу 2. број: „50.000“ замењује се бројем: „100.000,00“

Члан 37.

У члану 162. број: „25.000“ замењује се бројем „50.000,00“.

Члан 38.

У члану 163. број: „25.000“ замењује се бројем „50.000,00“.

Члан 39.

У члану 164. став 1. број: „50.000“ замењује се бројем „100.000,00“.

Став 2. се брише.

Члан 40.

У члану 165. став 1. речи и бројеви: „30.000 до 500.000“ замењују се речима и бројевима: „100.000,00 до 1.000.000,00“.

У ставу 2. број: „50.000“ замењује се бројем „100.000,00“.

Члан 41.

После члана 168. додаје се нови члан 168а који гласи:

„Члан 168а

Влада ће донети акт о оснивању Агенције из члана 24а овог закона у року од две године од ступања на снагу овог закона.

Агенција почиње са радом и обављањем делатности од 1. јануара 2016. године. “

Члан 42.

У члану 169. брише се став 1.

Постојећи ст. 2. и 3. постају ст. 1. и 2.

Додају се нови ставови 3. и 4. који гласе:

„Влада ће, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, утврдити критеријуме из члана 29. став 8. овог закона.

Влада, односно орган аутономне покрајине ће, у року од годину дана од дана доношења акта из става 3. овог члана, утврдити мрежу средњих школа.“

Члан 43.

У члану 171. став 1. реч: „три“ замењује се речју: „четири“.

У ставу 1. брише се тачка 2).

Постојеће тач. 3) и 4) које постају тач. 2) и 3) мењају се и гласе:

„2) програма опште матуре, који ће донети до почетка школске 2017/2018. године;

3) програма стручне и уметничке матуре, који ће донети до почетка школске 2017/2018. године;“

Додаје се нова тачка 4) која гласи:

„4) програма завршног испита средњег стручног образовања који ће донети до почетка школске 2016/2017. године.“

Члан 44.

Члан 179. мења се и гласи:

„Одредбе члана 8. став 4. и члана 121. ст. 9. и 15. овог закона, примењиваће се од школске 2015/2016. године

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је засновао радни однос до 01.09.2015.године, а који у току студија није положио педагогију и психологију, односно није стекао образовање из члана 8. став 4. овог закона, исто може стећи полагањем испита за лиценцу.

Наставник, васпитач и стручни сарадник из члана 8. ст. 2. и 3. који је стекао образовање по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, а који је у току студија стекао образовање из члана 8. став 4. овог закона, испуњава услове за пријем у радни однос у установи.

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је високо образовање стекао по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године, сматра се да испуњава услове из члана 8. став 4. овог закона, ако је у току студија положио предмете из психологије и педагогије или је положио стручни испит односно испит за лиценцу. “

Члан 45.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“

Одредба члана 28. ст. 3. и 4. овог закона примењиваће се од школске 2015/2016. године.

Одредба члана 107. став 6. овог закона примењиваће се од 1. септембра 2013. године (од школске 2013/2014. године).

**ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ У
ЗАКОНУ
О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Члан 3.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди за сву децу, ученике и одрасле:

- 1) једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама;
- 2) квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке и прилагођено узрасним и личним образовним потребама **сваког** детета, ученика и одраслог;
- 3) образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи у којој се негује отвореност, сарадња, толеранција, свест о културној и цивилизацијској повезаности у свету, посвећеност основним моралним вредностима, вредностима правде, истине, солидарности, слободе, поштења и одговорности и у којој је осигурано пуно поштовање права детета, ученика и одраслог;
- 4) усмереност образовања и васпитања на дете и ученика кроз разноврсне облике наставе, учења и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама ученика, развија мотивација за учење и подиже квалитет постигнућа;
- 5) једнаке могућности за образовање и васпитање на свим нивоима и врстама образовања и васпитања, у складу са потребама и интересовањима деце, ученика и одраслих, ~~без препрека за промене, настављање и употпуњавање образовања~~ и образовање током целог живота;
- 6) оспособљеност за рад ученика и одраслих усклађену са савременим захтевима професије за коју се припремају.

Систем образовања и васпитања својом организацијом и садржајима обезбеђује

и:

- 1) ефикасну сарадњу са породицом укључивањем родитеља, односно старатеља ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања;
- 2) разноврсне облике сарадње са **институцијама тржишта рада и** локалном заједницом и широм друштвеном средином како би се постигао пун склад између индивидуалног и друштвеног интереса у образовању и васпитању;

- 3) ефикасност, економичност и флексибилност организације система ради постизања што бољег учинка;
- 4) отвореност према педагошким и организационим иновацијама.

У остваривању принципа, посебна пажња посвећује се:

- 1) правовременом укључивању у предшколско васпитање и образовање;
- 2) адекватној припремљености за школско учење и за прелазак на више нивое образовања и васпитања;
- 3) могућности да ученици и одрасли са изузетним способностима (талентовани и обдарени), без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовања и установама, као и идентификацији, праћењу и стимулисању ученика са изузетним способностима, као будућег научног потенцијала;
- ~~4) могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју и инвалидитетом, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, болесна деца и ученици остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења;~~

4) могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју и инвалидитетом, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, болесна деца, ученици и полазници остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења;

5) смањењу стопе осипања из система образовања и васпитања, посебно особа из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, особа са сметњама у развоју и инвалидитетом и других особа са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног образовања;

6) каријерном вођењу и саветовању запослених, ученика и полазника усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном, професионалном и сваком другом смислу.

Члан 4

Циљеви образовања и васпитања јесу:

1. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета и ~~ученика~~ **појединца**, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
2. стицање квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова (у даљем тексту: знања, вештине и ставови), језичке, математичке, научне, уметничке, културне, техничке, **финансијске**

- ПИСМЕНОСТИ**, информатичке писмености, неопходних за живот и рад у савременом друштву;
3. развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса;
  4. развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
  5. оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу **ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва;**
  6. развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота и укључивање у међународне образовне и професионалне процесе;
  7. развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;
  8. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
  9. развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву, оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, **потребама тржишта рада**, развојем савремене науке, економије, технике и технологије;
  10. развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
  11. развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
  12. развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
  13. развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, ~~права на различитоет и бризи за друге~~, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
  14. формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких

заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности **и** толеранције ~~и уважавање различитости.~~

16. повећање образовног нивоа становиштва и развој Републике Србије као државе засноване на знању.

Члан 5.

Општи исходи образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да деца, ученици и одрасли стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједнице и друштва у целини.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди све услове да деца, ученици и одрасли постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

- 1) усвајају, ~~и~~ изграђују **и надограђују** знање, примењују и размењују стечено знање;
- 2) **овладају потребним знањима и вештинама потребним за укључење у свет рада;**
- 3) науче како да уче и да користе свој ум;
- 4) идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење;
- 5) раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице;
- 6) одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима;
- 7) прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације;
- 8) ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
- 9) ефикасно и критички користе ~~научку~~ **научна знања** и технологију, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 10) схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани;
- 11) покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Остваривање општих исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Стандарди образовања и васпитања обухватају:

- 1) опште и посебне стандарде знања, вештина и вредносних ставова ученика и одраслих (у даљем тексту: општи и посебни стандарди постигнућа);

- 2) стандарде знања, вештина и вредносних ставова (у даљем тексту: компетенције) за професију наставника и васпитача и њиховог професионалног развоја;
- 3) стандарде компетенција директора, просветног инспектора и просветног саветника;
- 4) стандарде квалитета уџбеника и наставних средстава;
- 5) стандарде квалитета рада установе.

Стандарди постигнућа јесу скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, образовни профил, разред, предмет, односно модул.

Општи стандарди постигнућа утврђују се на основу општих исхода образовања и васпитања по нивоима, циклусима и врстама образовања и васпитања, односно образовним профилима.

Посебни стандарди постигнућа утврђују се према разредима, предметима, односно модулима, на основу општих исхода образовања и васпитања и општих стандарда постигнућа.

За ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога то потребно, посебни стандарди постигнућа могу да се прилагођавају сваком појединачно, уз стално праћење његовог развоја.

За ученика са изузетним способностима посебни стандарди постигнућа могу да се прилагођавају сваком појединачно, уз стално праћење развоја.

Члан 8

У установи образовно-васпитни рад обављају: наставник, васпитач и стручни сарадник.

Наставник, васпитач и стручни сарадник јесте лице које је стекло одговарајуће високо образовање:

1) на студијама другог степена (мастер академске студије, специјалистичке академске студије или специјалистичке струковне студије) ~~у складу са Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 аутентично тумачење, 97/08 и 44/10) по пропису који уређује високо образовање~~, почев од 10. септембра 2005. године;

2) на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Изузетно, наставник и васпитач јесте и лице са стеченим одговарајућим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске, односно струковне студије), студијама у трајању од три године или вишим образовањем.

Лице из ст. 2. и 3. овог члана мора да има образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина стечено на високошколској установи у току студија или након дипломирања, од најмање 30 бодова и шест бодова праксе у установи, у складу са Европским системом преноса бодова.

Програм за стицање образовања из става 4. овог члана реализује високошколска установа у оквиру акредитованог студијског програма или као програм образовања током читавог живота, у складу са прописима којим се уређује високо образовање.

У обављању образовно-васпитног рада наставнику, васпитачу и стручном сараднику могу да помажу и друга лица, у складу са овим законом.

Лице из ст. 1. и 5. овог члана, као и други запослени у установи дужни су да својим радом и укупним понашањем поштују опште принципе образовања и васпитања и доприносе остваривању циљева образовања и васпитања, општих и посебних стандарда постигнућа и развијању позитивне атмосфере у установи.

Члан 14.

У области развоја и унапређивања система образовања и васпитања Национални просветни савет:

- 1) прати и анализира стање образовања на свим нивоима из своје надлежности и усаглашеност система образовања са европским принципима и вредностима;
- 2) утврђује правце развоја и унапређивања квалитета предшколског, основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања;
- 3) учествује у припреми стратегије образовања на основу утврђених праваца развоја предшколског, основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања;
- 4) разматра, заузима ставове и даје мишљење Министарству у поступку доношења закона и других аката, којима се уређују питања од значаја за област образовања и васпитања;
- 5) утврђује:
  - (1) опште и посебне стандарде постигнућа;
  - (2) стандарде компетенција за професију наставника, васпитача **и стручног сарадника** и њиховог професионалног развоја;
  - (3) стандарде компетенција директора;
  - (4) стандарде квалитета уџбеника и наставних средстава;
  - (5) стандарде услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања;
  - (6) стандарде квалитета рада установе;
- 6) доноси: основе програма предшколског васпитања и образовања, наставне планове и програме основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања, део наставног плана и програма средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих за општеобразовне предмете и основе васпитног програма;
- 7) утврђује предлог: програма завршног испита основног образовања и васпитања, опште и уметничке матуре, у складу са овим и посебним законом;
- 8) утврђује постојање потребе за новим уџбеницима **и** доноси план уџбеника ~~и~~ ~~предлаже~~ ~~министру~~ ~~одобравање~~ ~~уџбеника~~ ~~и~~ ~~наставних~~ ~~средстава~~ предшколског, основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања, општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих;

- 9) прати, анализира и даје препоруке за смањење осипања деце и ученика из образовног система и утврђује предлоге мера за наставак образовања особа које су напустиле систем;
- 10) даје препоруке за образовање и допунско образовање наставника, васпитача и стручних сарадника савету надлежном за питања развоја високог образовања;
- 11) обезбеђује консултације и прибавља мишљење представника релевантних друштвено маргинализованих група и обавља друге послове, у складу са законом.

Акти из става 1. тачка 5) овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”, а акти из става 1. тачка 6) овог члана објављују се у „Просветном гласнику”.

Члан 16.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих:

- 1) прати и анализира стање образовања из своје надлежности, његову усаглашеност са европским принципима и вредностима и предлаже мере за његово унапређивање;
- 2) учествује у припреми стратегије развоја и унапређивања квалитета стручног образовања, а посебно средњег стручног образовања и васпитања, образовања одраслих, специјалистичког и мајсторског образовања, средњег стручног образовања и обука лица са сметњама у развоју и инвалидитетом и других облика стручног образовања (формалног и неформалног);
- 3) предлаже министру:
  - (1) листу образовних профила;
  - (2) посебне стандарде постигнућа за средње стручно образовање;
  - (3) додатне стандарде квалитета рада стручних школа и школа за образовање одраслих;
  - (4) стандарде квалификација за ниво средњег стручног образовања, стручног усавршавања и других облика стручног образовања;
  - (5) стандарде програма и стандарде за остваривање програма стручног оспособљавања и обуке када се остварују према ваншколским прописима;
  - (6) део наставних планова и програма за образовне профиле, и то за стручне предмете и модуле средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих и програме других облика стручног образовања – образовања за рад, стручног оспособљавања и обуке;
  - (7) програме: специјалистичког испита, мајсторског испита, завршног испита образовања за рад, испита стручног оспособљавања, испита за обуку и моделе признавања претходно стечених знања и вештина, у складу са овим и посебним законом;

- (8) програме стручне матуре и завршног испита средњег стручног образовања;
  - (9) ~~одобравање уџбеника и наставних средстава за стручне предмете;~~
  - (10) ~~9) национални оквир квалификација за ниво средњег стручног образовања, стручног усавршавања и за друге облике стручног образовања;~~
- 4) **утврђује постојање потребе за новим уџбеницима и доноси план уџбеника и наставних средстава за стручне предмете;**
- 5) ~~4) разматра, заузима ставове и даје мишљење Министарству у поступку припремања нацрта закона, предлога прописа о мрежи стручних школа и школа за образовање одраслих и других аката којима се уређују питања од значаја за образовање из његове надлежности;~~
  - 6) ~~5) прати, подстиче и усмерава активности које повезују образовање и запошљавање и њихов утицај на привредни развој;~~
  - 7) ~~6) прати, анализира и даје препоруке за смањење осипања деце и ученика из образовног система и утврђује предлоге мера за наставак образовања особа које су напустиле систем;~~
  - 8) ~~7) повезује и укључује потребе и интересе социјалних партнера са правцима развоја стручног образовања и образовања одраслих;~~
  - 9) ~~8) разматра и предлаже у области своје надлежности моделе развоја и професионалног саветовања;~~
  - 10) ~~9) обавља и друге послове, у складу са законом.~~

Члан 19

Завод за унапређивање образовања и васпитања, у оквиру Центра за развој програма и уџбеника обавља стручне послове који се, нарочито, односе на:

- 1) припрему стандарда:
  - (1) квалитета уџбеника и наставних средстава;
  - (2) услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања;
- 2) припрему:
  - (1) основа програма предшколског васпитања и образовања;
  - (2) наставних планова и програма основног, општег средњег и уметничког образовања и васпитања;
  - (3) основа васпитног програма;
  - (4) дела наставног плана и програма стручног образовања и васпитања и образовања одраслих за општеобразовне предмете;
- 3) припрему програма предшколског и основног образовања у иностранству;
- 4) припрему плана уџбеника основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања и учествовање у припреми плана уџбеника општеобразовних предмета стручног образовања и образовања одраслих;

- 5) ~~давање стручне оцене уџбеника основног и средњег општег и уметничког образовања и васпитања, општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих;~~ **предлагање министару одобравања уџбеника и наставних средстава**

- б) друге послове, у складу са овим законом и актом о оснивању.

Послове из става 1. тачка 5) овог члана Завод за унапређивање образовања и васпитања обавља као поверени посао.

Члан 23

За обављање појединих послова ~~из своје делатности~~, заводи могу да образују посебне стручне комисије и тимове из реда ~~стручњака~~ **компетентног лица** у области образовања и васпитања или да ангажују научноистраживачке установе, **искључиво** уз сагласност Министарства.

2А Агенција за образовање и васпитање

Члан 24а

Ради праћења испуњења општих принципа и циљева, остварења стратешких праваца развоја и унапређења целокупног система образовања и васпитања, Република Србија оснива Агенцију за образовање и васпитање (у даљем тексту: Агенција).

Агенција има својство правног лица.

Права и дужности оснивача Агенције обавља Влада.

На рад и обављање делатности Агенције примењују се прописи о јавним агенцијама.

Рад Агенције финансираће се у целини или претежно од цене коју плаћају корисници услуга.

Члан 27

Делатност образовања и васпитања обављају:

- 1) у предшколском васпитању и образовању – предшколска установа;
- 2) у основном образовању и васпитању – основна школа, основна школа за образовање одраслих, основна музичка, односно балетска школа и основна школа за образовање ученика са сметњама у развоју;
- 3) у средњем образовању и васпитању – средња школа, и то: гимназија (општа и специјализована), стручна школа, мешовита школа (гимназија и стручна или уметничка), уметничка школа, средња школа за образовање одраслих и средња школа за ученике са сметњама у развоју.

Школа може да обезбеђује смештај и исхрану ученика (у даљем тексту: школа са домом).

Школа за ученике са сметњама у развоју, **као и школа која има одељења ученика са сметњама у развоју**, може да пружа додатну подршку у образовању деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју у васпитној групи, односно другој школи и породици, у складу с критеријумима и стандардима које прописује министар.

Уникатна установа, у смислу овог закона, јесте установа која једина у Републици Србији остварује одређени програм образовања и васпитања.

Установа од посебног интереса за Републику Србију, у смислу овог закона, јесте установа која остварује програм образовања и васпитања који је од посебног интереса за Републику Србију, односно која је од посебног културног, просветног или историјског значаја за Републику Србију.

Влада одређује уникатне и установе од посебног интереса за Републику Србију.

Члан 28.

Установу може да оснује Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, друго правно или физичко лице.

Оснивач установе не може да буде физичко лице које је правноснажном пресудом осуђено за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца или које је осуђено за: кривично дело насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвњење; за кривично дело примање мита или давање мита; за кривично дело из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, ни лице за које је, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање.

~~Република Србија, односно аутономна покрајина може да оснује посебну установу вежбаоницу, која је наставна база високошколске установе, у складу са овим законом.~~

Установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе може да буде наставна база високошколске установе – вежбаоница, у складу са законом.

~~Ближе услове за оснивање установе из става 3. овог члана, начин предлагања чланова органа управљања, услове за директора, посебне услове за наставнике, васпитаче и стручне сараднике, прописује министар.~~

Листу вежбаоница из става 3. овог члана, на основу спроведеног јавног конкурса, решењем утврђује министар.

Члан 29.

Број и просторни распоред установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, према врсти и структури, планира се актом о мрежи установа.

Установа из става 1. овог члана оснива се у складу са актом о мрежи установа.

Акт о мрежи предшколских установа и акт о мрежи основних школа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе,

доноси скупштина јединице локалне самоуправе, на основу критеријума које утврди Влада.

У јединици локалне самоуправе у којој је у службеној употреби и језик и писмо националне мањине, односно у којој се образовно-васпитни рад изводи на језику и писму националне мањине, акт о мрежи предшколских установа и основних школа доноси се уз претходно прибављено мишљење националног савета националне мањине чији је језик и писмо у службеној употреби у јединици локалне самоуправе, односно чији се језик и писмо користи у образовно-васпитном раду.

Сагласност на акт о мрежи основних школа даје Министарство.

Када Министарство утврди да надлежни орган јединице локалне самоуправе није донео акт о мрежи основних школа, одредиће рок за његово доношење.

Ако надлежни орган јединице локалне самоуправе не донесе акт у року из става 6. овог члана, Министарство доноси акт о мрежи основних школа.

~~Акт о мрежи средњих школа доноси Влада на основу:~~

- ~~1) демографске пројекције популације ученика на одређеном подручју;~~
- ~~2) специфичности подручја (брдеко-планинско, пригранично, недовољно развијено, национално мешовито подручје, дугогодишња просветна традиција);~~
- ~~3) развојне специфичности подручја на основу утврђених и планираних потреба за запошљавање, дугорочних развојних планова;~~
- ~~4) доступности и једнаких услова за стицање образовања и васпитања;~~
- ~~5) обезбеђености комуникације.~~

Акт о мрежи средњих школа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе доноси Влада на основу критеријума које утврди.

Члан 44.

У установи су забрањене активности којима се угрожавају, ома-ловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Под дискриминацијом лица или групе лица сматра се свако непосредно или посредно, на отворен или прикривен начин, искључивање или ограничавање права и слобода, неједнако поступање или пропуштање чињења, односно неоправдано прављење разлика повлађивањем или давањем првенства.

Не сматрају се дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају.

Ближе критеријуме за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, ученика или трећег лица у установи, заједнички прописује министар и ~~министар надлежан за послове људских права~~ **орган надлежан за припрему прописа о људским и мањинским правима.**

Члан 55.

Мандат органа управљања траје четири године.

Поступак за именовање чланова органа управљања покреће се најкасније два месеца пре истека мандата претходно именованим члановима органа управљања.

Скупштина јединице локалне самоуправе разрешиће, пре истека мандата, поједине чланове, укључујући и председника или орган управљања установе, на лични захтев члана, као и ако:

- 1) орган управљања доноси незаконите одлуке или не доноси одлуке које је на основу закона и статута дужан да доноси;
- 2) члан органа управљања неоправданим одсуствовањима или несавесним радом онемогућава рад органа управљања;
- 3) у поступку преиспитавања акта о именовању утврди неправилности;
- 4) овлашћени предлагач покрене иницијативу за разрешење члана органа управљања због престанка основа по којем је именован у орган управљања;
- 5) наступи услов из члана 54. став ~~10.~~ **11.** овог закона.

Изборни период новоименованог појединог члана органа управљања траје до истека мандата органа управљања.

Када Министарство утврди неправилности у поступку именовања, односно разрешења органа управљања, скупштина јединице локалне самоуправе дужна је да одмах, а најкасније у року од 15 дана од дана достављања акта којим се налаже мера, отклони утврђене неправилности.

Ако скупштина јединице локалне самоуправе не покрене поступак за преиспитивање акта о именовању, односно разрешењу органа управљања и не усагласи га са овим законом, у року из става 5. овог члана, министар разрешава постојећи и именује привремени орган управљања установе.

Члан 60.

Директора установе бира орган управљања на основу конкурса, по прибављеном мишљењу васпитно-образовног, наставничког, односно наставничког и педагошког већа.

У установи у којој се образовни-васпитни рад изводи и на језику националне мањине, орган управљања бира директора уз прибављено мишљење одговарајућег националног савета националне мањине.

У установи у којој се у већини одељења образовно-васпитни рад изводи на језику националне мањине или за које је, у складу са законом којим се уређују надлежности националних савета националних мањина, утврђено да су од посебног значаја за националну мањину, орган управљања бира директора уз претходну сагласност одговарајућег националног савета националне мањине.

Уколико национални савет националне мањине не достави мишљење, односно претходну сагласност у року од 15 дана од пријема захтева, сматра се да је мишљење, односно сагласност дата.

Мишљење већа из става 1. овог члана даје се на посебној седници којој присуствују сви запослени и који се изјашњавају о свим кандидатима тајним изјашњавањем.

Конкурс за избор директора расписује се најкасније три месеца пре истека мандата директора.

Одлука са документацијом о изабраном кандидату доставља се министру на сагласност.

Сматра се да је одлука органа управљања о избору директора донета, односно да је министар дао на њу сагласност ако у року од 30 дана од дана достављања одлуке не донесе акт којим одбија сагласност.

Орган управљања установе после протеча рока из става ~~7.~~ **8.** овог члана доноси решење о избору директора и доставља га учесницима конкурса. Решењем се утврђују и време ступања на дужност, као и обавеза полагања испита за директора.

Учесник конкурса незадовољан решењем из става ~~8.~~ **9.** овог члана има право на судску заштиту у управном спору.

Акт о одбијању сагласности министар доноси ако се у поступку утврди да одлука није донета у складу са законом или се њеним доношењем доводи у питање несметано обављање делатности установе.

Ако министар донесе акт којим се одбија давање сагласности на одлуку о избору директора установе, расписује се нови конкурс.

Члан 63.

Дужност директора установе престаје: истеком мандата, на лични захтев, стицањем услова за мировање радног односа, престанком радног односа и разрешењем. Одлуку о престанку дужности директора доноси орган управљања.

Орган управљања разрешава директора установе ако је утврђено да:

- 1) установа није донела благовремено програм образовања, односно не остварује програм образовања и васпитања или не предузима мере за остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа;
- 2) установа не спроводи мере за безбедност и заштиту деце и ученика;

- 3) директор не предузима или неблаговремено предузима одговарајуће мере у случајевима повреда забрана из чл. 44. до 46. овог закона и тежих повреда радних обавеза запослених;
- 4) у установи није обезбеђено чување прописане евиденције и документације;
- 5) се у установи води евиденција и издају јавне исправе супротно овом и посебном закону;
- 6) директор не испуњава услове из члана 59. овог закона;
- 7) директор не поступа по налогу, односно мери надлежног органа за отклањање утврђених недостатака и неправилности;
- 8) директор предлагањем незаконитих одлука, непотпуним, неблаговременим и нетачним обавештавањем или сазивањем седница супротно пословнику омета рад органа управљања и запослених;
- 9) директор није обезбедио да се у оквиру јединственог информационог система просвете врши благовремен и тачан унос и одржавање ажурне базе података установе;
- 10) је у радни однос примио или ангажује лице ван радног односа супротно закону, **посебном колективном уговору** и општем акту и у другим случајевима, у складу са законом.

11) је правноснажном судском пресудом поништена као незаконита одлука директора, донета у дисциплинском поступку и ако је установа обавезана на накнаду штете у износу који може угрозити редовно пословање школе.

Орган управљања разрешава директора установе дужности ако му се у дисциплинском поступку изрекне мера престанка радног односа због утврђене одговорности за тежу повреду радне обавезе прописане за запослене из члана 141. овог закона или се стекне услов за отказ уговора о раду у складу са општим прописима о раду.

Орган управљања разрешава директора дужности пре истека мандата када је коначним актом надлежног органа утврђено да је установа, односно директор одговоран за прекршај из овог или посебног закона, привредни преступ или кривично дело у вршењу дужности.

Орган управљања разрешава директора установе по наложеној мери просветног инспектора, у року од осам дана од дана пријема налога.

Сматра се да је одлука органа управљања о разрешењу директора донета, односно да је министар дао на њу сагласност, ако у року од 15 дана од дана њеног достављања не донесе акт којим одбија сагласност.

Акт о одбијању сагласности министар доноси ако се у поступку утврди да одлука није донета у складу са овим законом или се њеним доношењем доводи у питање несметано обављање делатности установе.

Ако орган управљања не донесе одлуку о разрешењу директора у року из става 5. овог члана, може да га разреши министар, у року од 15 дана од дана пријема записника о неизвршеном налогу.

Члан 72.

Наставни план и програм јесте основа за доношење школског програма у основном и средњем образовању и васпитању.

Структура наставних планова и програма образовања и васпитања одраслих уређује се посебним законом.

Наставни план и програм доноси се у складу са утврђеним принципима, циљевима и стандардима постигнућа.

Наставни план и програм трогодишњег средњег стручног образовања садржи, најмање 30 одсто општег и 65 одсто стручног образовања, а наставни план и програм четворогодишњег стручног и уметничког образовања садржи најмање 40 одсто општег и 55 одсто стручног, односно уметничког образовања.

Наставни план обухвата изборне предмете по нивоима и врстама образовања од којих ученик обавезно бира један или више предмета према својим склоностима. Један од обавезних изборних предмета је верска настава или грађанско васпитање.

Ученик који се определио за један од два изборна предмета верску наставу или грађанско васпитање, изборни предмет може да мења у току циклуса основног, односно до краја стицања средњег образовања и васпитања.

Индивидуални образовни план, индивидуални програм и индивидуализовани начин рада

Члан 77.

За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

~~Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања детета и ученика у редован образовно-васпитни рад и његово осамостаљивање у вршњачком колективу.~~

~~Индивидуалним образовним планом утврђује се прилагођен и обогаћен начин образовања и васпитања детета и ученика, а посебно:~~

- ~~1) дневни распоред активности у васпитној групи и часова наставе у одељењу, дневни распоред рада са лицем које му пружа додатну подршку и распоред рада у посебној групи у којој му се пружа додатна подршка, као и учесталост подршке;~~
- ~~2) циљеви образовно-васпитног рада;~~

- 3) ~~посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или за све предмете са образложењем за одступање од посебних стандарда;~~
- 4) ~~индивидуални програм по предметима, односно садржаје у предметима који се обрађују у одељењу и раду са додатном подршком;~~
- 5) ~~индивидуализован начин рада васпитача и наставника, односно индивидуализован приступ прилагођен врсти сметње.~~

~~За ученика са изузетним способностима установа доноси индивидуални образовни план, сходно ставу 3. овог члана, осим тачке 3).~~

~~Индивидуални образовни план у установи доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке ученицима из става 3. овог члана.~~

~~Тим из става 5. овог члана у предшколској установи чине васпитач, стручни сарадници, сарадници, родитељ, односно старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван установе, на предлог родитеља.~~

~~Тим из става 5. овог члана у школи чини наставник разредне наставе, односно одељењски старешина и предметни наставници, стручни сарадник школе, родитељ, односно старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван установе, на предлог родитеља.~~

~~Родитељ, односно старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана.~~

~~У првој години уписа у установу, индивидуални образовни план доноси се и вреднује тромесечно, а у свим наредним годинама на почетку сваког полугодишта.~~

~~Наставник и васпитач при планирању свог рада у одељењу, односно групи усклађује свој план са индивидуалним образовним планом детета.~~

~~Спровођење индивидуалних образовних планова прати просветни саветник.~~

~~Ближа упутства за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање, доноси министар.~~

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета, односно ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика *са изузетним способностима*.

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета, односно ученика.

ИОП се израђује према образовно-васпитним потребама детета, односно ученика и може да буде заснован на:

1) прилагођеном наставном програму (ИОП 1) у коме се прецизно планира циљ пружања подршке која се односи на:

(1) прилагођавање и обogaћивање простора, опреме и других услова у установи;

(2) прилагођавање метода рада, уџбеника и других наставних средстава;

(3) активности и њихово трајање током планираног распореда наставе и других облика образовно-васпитног рада;

(4) лица која пружају подршку детету, односно ученику;

2) по измењеном наставном програму (ИОП 2) у коме се, осим садржаја из става 4. тачке 1) овог члана, прецизно планира прилагођавање:

(1) општих исхода образовања и васпитања;

(2) посебних стандарда постигнућа ученика;

(3) садржаја наставних програма за један, више или за све предмете.

3) обogaћен и проширен наставни програм (ИОП 3) који се примењује за дете, односно ученика са изузетним способностима.

Доношењу ИОП-а 2, претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а 1, као и мишљење интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, односно ученику.

Изузетно, за ученика који образовање стиче остваривањем ИОП-а 2, осим наставног програма, може да се измени и наставни план, на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, односно ученику.

ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог стручног тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке детету, односно ученику (у даљем тексту: Тим).

Тим у предшколској установи чине васпитач, стручни сарадник, сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама детета и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ детету, на предлог родитеља, односно старатеља.

Тим у школи чини наставник разредне наставе, односно наставник предметне наставе, одељењски старешина, стручни сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама ученика и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ ученику, на предлог родитеља, односно старатеља.

Родитељ, односно старатељ даје сагласност на спровођење ИОП-а, у складу са законом.

У првој години уписа у установу, ИОП се доноси и вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године.

Спровођење ИОП-а прати Министарство, у складу са овим законом.

Ближа упутства за утврђивање права на ИОП, његову примену и вредновање доноси министар.“

Члан 80.

Предшколски, школски и програм васпитног рада припремају одговарајући стручни органи установе.

О предлогу програма из става 1. овог члана установа прибавља мишљења савета родитеља, а школа и од ученичког парламента и сагласност надлежног органа оснивача на планирана материјална средства за њихово остваривање.

Ако се програм образовања и васпитања или његов део остварује на страном језику, пре његовог доношења школа прибавља сагласност министра.

Када је оснивач установе Република Србија, сагласност из става ~~1.~~ **2.** овог члана даје Министарство.

Програм из става 1. овог члана доноси орган управљања установе.

Члан 91.

У установи чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе обезбеђује се бесплатно:

- 1) основно образовање и васпитање ученика и одраслих, у складу са овим законом;
- 2) васпитање и образовање деце у години пред полазак у школу, у складу са овим и посебним законом;
- 3) средње образовање редовних и ванредних ученика, под једнаким условима, у складу са овим и посебним законом.

Редован ученик јесте лице које је у првом разреду средњег образовања и образовања за рад млађе од 17 година, а ванредан ученик – лице старије од 17 година (~~у даљем тексту: полазник~~).

Изузетно од става 2. овог члана, лице из осетљивих друштвених група и са изузетним способностима млађе од 17 година може да стиче средње образовање или образовање за рад у својству ванредног ученика, ако оправда немогућност редовног похађања наставе, уз сагласност министра.

Узраст лица које стиче основно и средње образовање и васпитање по програму за одрасле уређује се посебним законом.

Лице које је стекло средње образовање, а жели да се преквалификује или доквалификује, стекне специјалистичко или мајсторско образовање, плаћа школарину.

Висину школарине утврђује Министарство, према врстама образовања, с тим да се поједини ~~полазници или групе полазника~~ **ванредни ученици – лица старија**

од 17 година из става 2. овог члана могу да ослободе плаћања школарине, ради постизања пуне равноправности у стицању образовања.

Родитељ, односно старатељ детета и ученика може да се определи и за упис у установу чији је оснивач друго правно или физичко лице, уз обезбеђивање трошкова образовања и васпитања.

Образовање и васпитање у иностранству-Настава у иностранству

Члан 92.

~~За децу и ученике који бораве у иностранству може да се организује образовање и васпитање на српском језику, по посебном програму.~~

За децу и ученике који привремено или стално бораве у иностранству, а пореклом су из Републике Србије може да се организује настава на српском језику, по посебном програму.

Наставници који реализују наставу у иностранству бирају се на јавном конкурсy.

Посебан програм образовања и васпитања у иностранству, начин вођења евиденције и издавања јавних исправа, посебне услове за наставника, обезбеђивање и начин исплате средстава за плате и друга питања од значаја за остваривање образовно-васпитног рада у иностранству, прописује министар.

Члан 98.

У први разред основне школе уписује се свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година.

Уз документацију потребну за упис, родитељ доставља и доказ о здравственом прегледу детета.

Изузетно, деца из осетљивих друштвених група могу да се упишу у школу, без доказа о пребивалишту родитеља и потребне документације.

Испитивање детета уписаног у школу врше психолог и педагог школе на матерњем језику детета, применом стандардних поступака и инструмената, препоручених од надлежног завода, односно овлашћене стручне организације. Ако не постоји могућност да се испитивање детета врши на матерњем језику, школа ангажује преводиоца на предлог националног савета националне мањине.

Испитивање деце са моторичким и чулним сметњама врши се уз примену облика испитивања на који дете може оптимално да одговори.

Изузетно, детету се може одложити упис за годину дана од стране педагога и психолога, а на основу мишљења интерресорне комисије, које садржи доказе о потреби одлагања и предлог мера додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету у периоду до поласка у школу.

У поступку испитивања детета уписаног у школу, школа може да утврди потребу за доношењем индивидуалног образовног плана или додатном подршком за образовање. Ако додатна подршка захтева финансијска средства, школа упућује писмени захтев оснивачу по прибављеном мишљењу интерресорне комисије.

У школу за образовање ученика са сметњама у развоју могу да се упишу деца на основу мишљења интерресорне комисије за процену, а на основу процене потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, уз сагласност родитеља.

Дете старости од шест до шест и по година уписује се у први разред након провере спремности за полазак у школу.

Проверу спремности детета врши психолог школе применом стандардних поступака и инструмената, препоручених од надлежног завода, односно овлашћене стручне организације.

У поступку провере спремности на основу мишљења психолога школа може да препоручи:

- 1) упис детета у први разред;
- 2) ~~одлагање поласка детета у школу за годину дана, уз наставак похађања припремног предшколског програма~~ **упис детета у школу након годину дана, уз похађање припремног предшколског програма.**

Родитељ, односно старатељ детета, коме је препоручено одлагање поласка детета у школу за годину дана, може да поднесе захтев комисији школе за поновно утврђивање спремности за упис у школу. Комисију чине: психолог, педагог, учитељ и педијатар детета.

Комисија школе применом стандардних поступака и инструмената, може да одобри упис детета или да потврди одлагање уписа детета за годину дана.

Ако дете старије од седам и по година због болести или других разлога није уписано у први разред, може да се упише у први или одговарајући разред на основу претходне провере знања.

Школа је дужна да упише свако дете са подручја школе.

Школа може да упише и дете са подручја друге школе, на захтев родитеља, у складу са могућностима школе.

Родитељ, односно старатељ може да изабере основну школу у коју ће да упише дете подношењем захтева изабраној школи најкасније до 1. фебруара текуће календарске године у којој се врши упис.

У први разред основне музичке, односно балетске школе, уписује се ученик основне школе који положи пријемни испит, у складу са посебним законом.

Јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава школу и родитеље, односно старатеље о деци која су стасала за упис и која су уписана у школу.

Ближе услове за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, састав и начин рада интерресорне комисије, прописују споразумно министар надлежан за послове здравља, министар надлежан за послове социјалне политике и министар.

Члан 100.

Страни држављанин и лице без држављанства уписују се у школу из члана 27. овог закона и остварују право на образовање под истим условима и на начин прописан законом за држављане Републике Србије.

За децу и ученике из става 1. овог члана и за прогнана и расељена лица која не познају језик на коме се изводи образовно-васпитни рад или поједине програмске садржаје од значаја за наставак образовања, школа организује учење језика, односно припрему за наставу и допунску наставу, по посебном упутству, у складу са прописом који доноси министар.

~~Дете и ученик држављанин неке од европских земаља~~ **Дете радника страног држављанина**, док борави у Републици Србији, има право да похађа наставу матерњег језика и културе, бесплатно под условом реципроцитета или на терет родитеља, у просторијама установе коју одреди орган јединице локалне самоуправе.

Члан 102.

У остваривању образовно-васпитног рада користе се уџбеници и наставна средства које, на предлог ~~надлежног савета~~ **комисије за стручну оцену квалитета уџбеника** одобри министар, у складу са посебним законом.

Министар може да одобри више уџбеника за исти предмет у истом разреду, као и страни уџбеник.

Када се образовно-васпитни рад остварује на језику националне мањине, користе се уџбеници и наставна средства одобрени, у складу са посебним законом.

Страни уџбеник може да се одобри за употребу, у складу са посебним законом.

У поступку одобравања утврђује се да ли уџбеник одговара стандардима квалитета, који се односе на садржину, педагошко-психолошке захтеве, дидактичку и методичку обраду, језичке захтеве, израду, графичку, ликовну и техничку опремљеност уџбеника, односно да ли обезбеђује остваривање принципа и циљева образовања и стандарда постигнућа.

У остваривању образовно-васпитног рада могу да се користе и друга наставна средства и помагала, у складу са посебним законом.

За ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, издају се уџбеници, у складу са њиховим потребама.

Члан 107.

Оцењивањем у основној и средњој школи процењује се оствареност прописаних циљева и стандарда постигнућа у току савладавања школског програма, а за ученике са сметњама у развоју – прилагођених стандарда постигнућа у савладавању индивидуалног образовног плана.

Оцењивање је јавно и свака оцена ученику мора одмах да буде образложена. Уколико наставник не образложи оцену, а ученик то од њега захтева, ученик има право да поднесе приговор на оцену.

Ученик се оцењује из свих наставних предмета и владања.

У току школске године оцењивање је описно и бројчано и врши се на основу праћења напредовања ученика у савлађивању школског програма, а на основу посебних стандарда постигнућа.

Ученик се оцењује најмање четири пута у полугодишту у основном и три пута у средњем образовању и васпитању.

Изузетно, уколико је недељни фонд часова наставног предмета један час, ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту.

Закључна оцена из предмета јесте бројчана и изводи се на крају првог и другог полугодишта, према утврђеним стандардима постигнућа и прописаним критеријумима за оцењивање.

Ученик са сметњама у развоју коме су током образовања прилагођавани посебни стандарди постигнућа оцењује се у складу са прилагођеним стандардима.

Члан 113.

Са учеником који врши повреду правила понашања или се не придржава одлука директора и органа школе, неоправдано изостане са наставе пет часова, односно који својим понашањем угрожава друге у остваривању њихових права, школа је дужна да, уз учешће родитеља, односно старатеља ученика, појача васпитни рад активностима: у оквиру одељенске заједнице, стручним радом одељењског старешине, педагога, психолога, посебних тимова, а када је то неопходно да сарађује са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите на промени понашања ученика.

Ученик може да одговара за лакшу повреду обавезе утврђену општим актом школе, за тежу повреду обавезе која је у време извршења била прописана овим или посебним законом и за повреду забране из чл. 44. и 45. овог закона.

Теже повреде обавеза ученика јесу:

- 1) уништење, оштећење, скривање, изношење, преправка или дописивање података у евиденцији коју води школа или друга организација, односно орган;
- 2) преправка или дописивање података у јавној исправи коју издаје школа или орган, односно исправи коју изда друга организација;
- 3) уништење или крађа имовине школе, привредног друштва, предузетника, ученика или запосленог;
- 4) подстрекавање, помагање, давање ученику и употреба алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце;
- 5) уношење у школу или другу организацију оружја или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице;
- 6) свесно непридржавање правила и мера безбедности ученика;
- 7) употреба мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у сврхе којима се угрожавају права других или у сврхе преваре у поступку оцењивања;
- 8) неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-васпитног рада више од 25 часова у току школске године, од чега више од 15 часова

након писменог обавештавања родитеља, односно старатеља од стране школе.

9) учестало чињење лакших повреда обавеза у току школске године.

За повреде из става 3. тачка 8) и 9) овог члана обавезна је поступност у изрицању мера.

Ученик, родитељ односно старатељ одговара за материјалну штету коју ученик нанесе школи, намерно или из крајње непажње, у складу са законом.

Сарадник, педагошки и андрагошки асистент и помоћни наставник

Члан 117.

У обављању делатности предшколска установа може да има сарадника: нутриционисту, социјалног и здравственог радника и другог сарадника, у складу са посебним законом.

У васпитно-образовном раду за остваривање посебних и специјализованих програма предшколска установа може да ангажује и друге сараднике, у складу са посебним законом.

Педагошки асистент пружа помоћ и додатну подршку деци и ученицима, у складу са њиховим потребама и помоћ наставницима, васпитачима и стручним сарадницима у циљу унапређивања њиховог рада са децом и ученицима којима је потребна додатна образовна подршка. У свом раду остварује сарадњу са родитељима, односно старатељима, а заједно са директором сарађује и са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе.

Андрагошки асистент пружа подршку одраслима за укључивање у систем образовања и помоћ у отклањању тешкоћа у току образовања, у остваривању индивидуализованог програма, додатној и допунској настави; помоћ наставницима и стручним сарадницима у остваривању програма образовања; сарађује са социјалним партнерима у јединици локалне самоуправе ради остваривања права одраслих, а посебно из осетљивих друштвених и посебних циљних група за укључивање у образовни процес и стицање образовања.

Одредбе овог закона којим се уређује педагошки асистент, сходно се односе и на андрагошког асистента.

За помоћ наставнику за пружање додатне подршке у настави, односно остваривање образовно-васпитног рада могу да се образују стручни тимови на територији јединице локалне самоуправе.

Послове припреме лабораторијских вежби, извођења и демонстрирања поступака, техничко-технолошке припреме, извођења дела практичне наставе и других послова, под непосредним руководством наставника, обавља помоћни наставник.

Изузетно, ради пружања помоћи детету, односно ученику са сметњама у развоју, образовно-васпитном раду може да присуствује пратилац детета, односно ученика.

Члан 120.

У радни однос у установи може да буде примљено лице, под условима прописаним законом и ако:

- 1) има одговарајуће образовање;
- 2) има психичку, физичку и здравствену способност за рад са децом и ученицима;
- 3) није осуђивано правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвњење, за кривично дело примање мита или давање мита, за кривично дело из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;
- 4) има држављанство Републике Србије;
- 5) зна језик на коме се остварује образовно-васпитни рад.**

~~Када се образовно-васпитни рад остварује на језику националне мањине, осим услова из става 1. овог члана, лице мора да има и доказ о знању језика на коме се остварује образовно-васпитни рад.~~

Услови из ~~ст. 1. и 2.~~ **става 1.** овог члана доказују се приликом пријема у радни однос и проверавају се у току рада.

Доказ о испуњености услова из става 1. тач. 1), и 4) **и 5)** ~~и става 2.~~ овог члана подnose се уз пријаву на конкурс, а из става 1. тачка 2) овог члана пре закључења уговора о раду. Доказ из става 1. тачка 3) овог члана прибавља установа.

Запосленом престаје радни однос ако се у току радног односа утврди да не испуњава услове из ~~ст. 1. и 2.~~ **става 1.** овог члана или ако одбије да се подвргне лекарском прегледу у надлежној здравственој установи **на захтев директора.**

Члан 121.

Послове васпитача у предшколској установи може да обавља лице са стеченим одговарајућим високим образовањем на студијама првог степена, студијама другог степена, студијама у трајању од три године, вишим образовањем, односно са одговарајућим средњим образовањем, у складу са посебним законом.

Послове наставника, васпитача у школи са домом и стручног сарадника може да обавља лице са одговарајућим образовањем из члана 8. став 2. овог закона, а наставника стручног предмета у области здравства и са одговарајућом здравственом специјализацијом.

Изузетно, послове наставника уметничких и стручних предмета у музичкој школи и одређених стручних предмета у стручној школи, за које се не образују наставници са одговарајућим образовањем из члана 8. став 2. овог закона, може да обавља и лице са одговарајућим образовањем из члана 8. става 3. овог закона.

Послове наставника практичне наставе у стручној школи може да обавља и лице са одговарајућим образовањем из члана 8. став 3. овог закона или са одговарајућим средњим образовањем и положеним специјалистичким, односно мајсторским испитом и петогодишњом праксом **стеченом после специјалистичког, односно мајсторског испита.**

Послове наставника играчких предмета у балетској школи може да обавља лице које има најмање средње балетско образовање и 10 година играчке праксе.

Послове васпитача у предшколској установи и наставника разредне наставе, ~~када се образовно-васпитни рад остварује на језику националне мањине,~~ осим за ромски језик, може да обавља лице које је стекло одговарајуће образовање на језику на коме се остварује тај рад или је положило испит из језика са методиком, по програму одговарајуће високошколске установе.

Послове наставника и стручног сарадника ~~у школи у којој се образовно-васпитни рад остварује на језику националне мањине,~~ осим за ромски језик, може да обавља лице које је стекло средње, више или високо образовање на језику ~~националне мањине~~ **на коме се остварује образовно-васпитни рад** или је положило испит из тог језика по програму одговарајуће високошколске установе.

Изузетно од ст. 6. и 7. овог члана наставник и педагошки асистент познавање ромског језика доказује пред комисијом коју образује министар укључујући и предлог националног савета изабраног за ромску националну мањину.

Наставник, васпитач и стручни сарадник мора да има и образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина, из члана 8. став 4. овог закона.

~~Изузетно,~~ образовање из члана 8. став 4. овог закона не мора да има лице са средњим образовањем – васпитач деце, наставник играчких предмета и практичне наставе.

Ближе услове у погледу степена и врсте образовања наставника, васпитача, стручног сарадника, сарадника у предшколској установи који остварује посебне и специјализоване програме, педагошког, **односно андрагошког** асистента и помоћног наставника, програм обуке за педагошког **односно андрагошког** асистента, прописује министар.

Степен и врсту образовања сарадника у предшколској установи који не обављају васпитно-образовни рад, споразумно прописују министар и министри надлежни за послове здравља и социјалне политике.

~~Степен и врсту образовања наставника верске наставе у школи, на заједнички предлог министарства надлежног за послове вера и традиционалних цркава и верских заједница, прописује министар.~~

Степен и врсту образовања наставника верске наставе у школи, на предлог традиционалних цркава и верских заједница, по

прибављеном мишљењу органа надлежног за припрему прописа о црквама и верским заједницама, прописује министар.

Када је образовање стечено у отцепљеној бившој републици СФРЈ до 27. априла 1992. године, или у Црној Гори до 16. јуна 2006. године, а његова врста не одговара врсти која је прописана у складу са чланом 121. став 11. овог закона, министар, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује да ли је њена врста одговарајућа за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника.

Када је образовање стечено у систему војног школства, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује министар.

Када је образовање стечено у иностранству, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, на основу акта о признавању стране високошколске исправе и мишљења одговарајуће високошколске установе, утврђује министар.

Члан 128.

~~Лиценца се одузима наставнику, васпитачу и стручном сараднику:~~

- ~~1) — који је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело против: полне слободе, насиља у породици, правног саобраћаја, примања или давања мита у обављању послова наставника, васпитача и стручног сарадника;~~
- ~~2) — коме је престао радни однос због повреде забране из чл. 44. до 46. овог закона;~~
- ~~3) — коме је једанпут суспендована лиценца, а стекли су се услови за нову суспензију.~~

~~Лиценца се сматра одузетом наредног дана од дана престанка радног односа наставника, васпитача и стручног сарадника.~~

~~Решење министра о одузимању лиценце из става 1. тачка 3) овог члана, коначно је у управном поступку.~~

~~Лице коме је одузета лиценца — нема право на њено поновно издавање нити на рад у установи.~~

~~Одузета лиценца враћа се Министарству преко установе.~~

~~Установа има обавезу да одмах достави Министарству доказ о основу за одузимање лиценце наставника, васпитача и стручног сарадника, а најкасније у року од три дана од њеног одузимања.~~

Лиценца се одузима наставнику, васпитачу и стручном сараднику:

1) који је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело против: насиља у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвњење, примања или давања мита, против полне слободе, правног саобраћаја и човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију;

2) коме је престао радни однос због повреде забране из чл. 44. до 46. овог закона;

3) коме је једанпут суспендована лиценца у складу са чланом 127. овог закона, а стекли су се услови за нову суспензију.

Установа је у обавези да пре доношења решења о отказу уговора о раду, које је основ за одузимање лиценце, обавести надлежну инспекцију, ради обављања поступка инспекцијског надзора.

Лиценца се сматра одузетом наредног дана од дана престанка радног односа наставника, васпитача и стручног сарадника.

Решење министра о одузимању лиценце из става 1. овог члана, коначно је у управном поступку.

Лице коме је одузета лиценца нема право на њено поновно издавање нити на рад у установи.

Одузета лиценца враћа се Министарству преко установе.

Установа има обавезу да одмах достави Министарству коначно решење о отказу уговора о раду које је основ за одузимање лиценце и записник о извршеном инспекцијском надзору.

Члан 130.

Пријем у радни однос у установи врши се на основу **преузимања запосленог који је запослен у установи чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и конкурса.**

Пријем у радни однос на неодређено време на основу конкурса може се извршити тек уколико се није могло извршити преузимање запосленог.

Директор установе расписује конкурс и врши избор кандидата за пријем у радни однос.

У поступку одлучивања о избору наставника, васпитача и стручног сарадника директор врши ужи избор кандидата које упућује на претходну проверу психофизичких способности у року од осам дана од дана истека рока за подношење пријава. Проверу психофизичких способности за рад са децом и ученицима врши надлежна служба за послове запошљавања применом стандардизованих поступака. ~~У року од осам дана од дана добијања резултата провере директор прибавља мишљење органа управљања.~~

Директор доноси одлуку о избору кандидата у року од осам дана од дана добијања ~~мишљења органа управљања~~ **резултата провере психофизичких способности.**

Кандидат незадовољан одлуком о изабраном кандидату може да поднесе приговор органу управљања, у року од осам дана од дана достављања одлуке.

Ако по конкурс у није изабран ниједан кандидат, расписује се нови конкурс.

Ако орган управљања у утврђеном року не одлучи о приговору или ако је кандидат незадовољан другостепеном одлуком, може да се обрати надлежном суду у року од 15 дана.

Члан 136.

У оквиру пуног радног времена у току радне недеље:

- 1) наставник изводи наставу 20 часова и четири часа других облика непосредног образовно-васпитног рада са ученицима (допунски, додатни, индивидуализовани, припремни рад и други облици рада, у складу са посебним законом) – 60 одсто радног времена, а наставник практичне наставе 26 часова;
- 2) васпитач у предшколској установи остварује припремни предшколски програм у полудневном трајању – 50 одсто радног времена;
- 3) васпитач у предшколској установи и школи са домом остварује непосредан васпитно-образовни рад са децом, односно васпитни рад са ученицима – 75 одсто радног времена;
- 4) стручни сарадник у установи остварује све облике рада са децом, ученицима, наставницима, васпитачима, педагошким асистентима, другим сарадницима, родитељима, односно старатељима деце и ученика – 75 одсто радног времена.
- 5) наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју изводи наставу и индивидуалне облике непосредног рада са ученицима – 50 одсто радног времена.

Структуру и распоред обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада.

Структура и распоред обавеза наставника у погледу свих облика непосредног рада са ученицима може да се утврди тако да буду различити у оквиру радних недеља.

Норму свих облика непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру недељног пуног радног времена и на годишњем нивоу, као и број сати образовно-васпитног рада који се додатно може распоредити на друге извршиоце, прописује министар.

Ако школа не може да обезбеди стручно лице за највише шест часова наставе седмично из одређеног предмета, може да распореди ове часове наставницима тог

предмета најдуже до краја школске године и овај рад се ~~не сматра прековременим радом~~ **сматра радом преко пуне норме часова.**

Члан 144.

Радни однос запосленог у установи престаје у складу са законом, на основу решења директора.

Наставнику, васпитачу или стручном сараднику престаје радни однос на крају школске године у којој наврши 40 година стажа осигурања или 65 година живота.

Члан 150.

Послове просветног инспектора може да обавља:

- 1) ~~дипломирани правник — мастер или дипломирани правник који је стекао високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године~~ **лице са завршеним основним академским и мастер академским студијама у области правних наука или дипломирани правник са стеченим образовањем на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године,** са положеним стручним испитом за рад у органима државне управе или са положеним испитом за секретара установе и који има најмање пет година радног искуства у државним органима, органима аутономне покрајине, установи или органима јединице локалне самоуправе на пословима образовања и васпитања или другим инспекцијским пословима;
- 2) лице са стеченим образовањем из члана 8. став 2. овог закона, положеним стручним испитом у области образовања, односно лиценцом за наставника, васпитача и стручног сарадника, са најмање пет година радног искуства у области образовања и васпитања, као и државним стручним испитом.

Просветни инспектор дужан је да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања инспекцијског надзора.

Програм и облике стручног усавршавања, ~~начин провере савладаности програма, образац уверења о савладаном програму~~ и друга питања у вези са стручним усавршавањем, прописује министар.

Члан 152.

Послове просветног саветника може да обавља лице које има:

- 1) одговарајуће образовање из члана 8. ст. 2. и 4. овог закона;
- 2) лиценцу за наставника, васпитача и стручног сарадника;
- 3) осам година рада у области образовања и васпитања;
- 4) ~~остварене резултате у развоју образовања и стечен професионални углед;~~

- 5) стручне радове објављене у међународним или домаћим часописима или зборницима са рецензијом, односно одобрени уџбеник, приручник или друго наставно средство.

Послове просветног саветника може да обавља лице из става 1. овог члана које положи државни стручни испит и испит за просветног саветника.

Просветном саветнику који не положи испите из става 2. овог члана у прописаном року – престаје радни однос.

Просветни саветник дужан је да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања стручно-педагошког надзора.

Програм, начин и рок за полагање, састав и начин рада комисије Министарства пред којом се полаже испит за просветног саветника, образац уверења о положеном испиту, **накнаду за рад чланова комисије**, програм и облике стручног усавршавања просветног саветника, ~~начин провере савладаности програма, образац уверења о савладаном програму стручног усавршавања~~ и друга питања у вези са стручним усавршавањем, прописује министар.

Члан 161.

Новчаном казном од ~~30.000 до 500.000~~ **100.000,00 до 1.000.000,00** динара казниће се за прекршај установа ако:

- 1) почне са радом, организује издвојено одељење, обавља проширену делатност, изврши статусне промене и промене назива и седишта установе, супротно чл. 30. до 34. овог закона;
- 2) не пропише начин и поступак за заштиту и безбедност деце, односно ученика (члан 42);
- 3) не предузима или неблаговремено предузима, односно не предузима одговарајуће мере у случајевима повреда забрана из чл. 44. до 46. овог закона и тежих повреда радних обавеза запослених;
- 4) дозволи страначко организовање или деловање у установи и коришћење простора установе у те сврхе супротно члану 46. овог закона;
- 5) не донесе развојни план и годишњи план рада у року прописаном овим законом или их не примењује (чл. 49. и 89);
- 6) не донесе благовремено, односно не остварује програм образовања и васпитања или не предузима мере за остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа (чл. 71, 76, 78, 80. и 81);
- 7) не донесе или не остварује индивидуални образовни план (члан 77);
- 8) не упише дете у предшколску установу, односно основну школу ради похађања припремног предшколског програма (члан 97);
- 9) не упише дете које има пребивалиште на подручју школе (члан 98);

- 10) спроводи оглед без одобрења министра или врши статусне промене за време огледа, супротно члану 101. овог закона;
- 11) прими у радни однос запосленог који не испуњава услове из чл. 120. до 123. овог закона или на начин и по поступку, супротно чл. 130. до 132. овог закона;
- 12) не достави Министарству све податке у вези са лиценцом наставника, васпитача и стручног сарадника из чл. 127. и 128. овог закона;
- 13) закључи уговор о извођењу наставе супротно члану 135. овог закона;
- 14) не удаљи са рада запосленог због учињене теже повреде радне обавезе (члан 140);
- 15) не поступи по решењу просветног инспектора (члан 148. став 1. тач. 2) и 3)).

Новчаном казном од 5.000,00 до ~~50.000~~ **100.000,00** динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и директор, односно одговорно лице установе.

Члан 162.

Новчаном казном од 5.000 до ~~25.000~~ **50.000,00** динара казниће се за прекршај родитељ, односно старатељ ако намерно или без оправданог разлога не упише дете у предшколску установу ради похађања припремног предшколског програма или ако дете неоправдано изостаје из предшколске установе (члан 97. став 4).

Члан 163.

Новчаном казном од 5.000 до ~~25.000~~ **50.000,00** динара казниће се за прекршај родитељ, односно старатељ ако намерно или без оправданог разлога не упише дете у основну школу или ако дете без оправданих разлога не похађа наставу у основној школи (члан 98. став 1. и члан 112. став 2. тачка 1).

Члан 164.

Новчаном казном од 30.000,00 до ~~50.000 хиљада~~ **100.000,00** динара казниће се родитељ, односно старатељ детета или ученика који учини повреду забране из члана 45. став 8. овог закона.

~~За прекршај из става 1. овог члана, када га учини малолетни ученик, казниће се његов родитељ, односно старатељ, казном из става 1. овог члана, у складу са законом којим се уређују прекршаји.~~

Члан 165.

Новчаном казном од ~~30.000 до 500.000~~ **100.000,00 до 1.000.000,00** динара казниће се за прекршај завод ако не припреми одговарајући материјал и достави га министру у одређеном року (члан 24. став 1).

Новчаном казном од 5.000,00 до ~~50.000~~ **100.00,00** динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана и директор завода, као одговорно лице.

Члан 168а

Влада ће донети акт о оснивању Агенције из члана 24а овог закона у року од две године од ступања на снагу овог закона.

Агенција почиње са радом и обављањем делатности од 1. јануар 2016. године.

Члан 169

~~Влада, односно орган аутономне покрајине ће, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, утврдити мрежу средњих школа.~~

Влада ће, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, утврдити критеријуме за доношење мреже предшколских установа и основних школа.

Јединица локалне самоуправе ће, у року од годину дана од дана утврђивања критеријума из става 2. овог члана, утврдити мрежу предшколских установа и основних школа на свом подручју.

Влада ће, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона утврдити критеријуме из члана 29. став 8. овог закона.

Влада, односно орган аутономне покрајине ће, у року од годину дана од дана доношења акта из става 3. овог члана утврдити мрежу средњих школа.

Члан 171

Министар ће донети подзаконске акте у року од ~~три~~ **ЧЕТИРИ** године од дана ступања на снагу овог закона, осим:

- 1) програма завршног испита у основном образовању и васпитању, који ће донети до краја школске 2009/2010. године;
- ~~2) акта из члана 136. став 4. овог закона, који ће донети до почетка школске 2010/2011. године;~~
- 3) програма опште матуре, који ће донети до почетка школске 2017/2018. године;
- 4) програма стручне и уметничке матуре, који ће донети до почетка школске 2017/2018. године;
- 5) програма завршног испита средњег стручног образовања који ће донети до почетка школске 2016/2017. године.

Члан 179

~~Одредбе члана 8. став 4. и члана 121. став 9. овог закона, примењиваће се од школске 2012/2013. године.~~

Одредбе члана 8. став 4. и члана 121. ст. 9. и 15. овог закона, примењиваће се од школске 2015/2016. године

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је засновао радни однос до 01. септембра 2015. године, а који у току студија није положио педагогију и психологију, односно није стекао образовање из члана 8. став 4. овог закона, исто може стећи полагањем испита за лиценцу.

Наставник, васпитач и стручни сарадник из члана 8. ст. 2. и 3. који је стекао образовање по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, а који је у току студија стекао образовање из члана 8. став 4. овог закона, испуњава услове за пријем у радни однос у установи.

Наставник, васпитач и стручни сарадник који је високо образовање стекао по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године, сматра се да испуњава услове из члана 8. став 4. овог закона, ако је у току студија положио предмете из психологије и педагогије ако је положио стручни испит односно испит за лиценцу.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у «Службеном гласнику Републике Србије».

Одредба члана 28. ст. 3. и 4. овог закона примењиваће се од школске 2015/2016. године.

Одредба члана 107. став 6. овог закона примењиваће се од 1. септембра 2013. године (од школске 2013/2014. године).